Misterul disparitiei celui mai valoros prozator român. Scrisoarea-document în care Marin Preda și-a intuit moartea

de
Florian Saiu11
| 22 Mai 2023
•
06:40

Marin Preda (5 august 1922, Siliștea-Gumești, Teleorman - 16 mai 1980, Mogoșoaia), cel mai titrat romancier al epocii moderne a literaturii române, s-a stins în condiții suspecte (înecat

ULTIMA ORĂ

» Vezi toate știrile

Ion Sterian, Transgaz: Am convenit reluarea discuţiilor în vederea începerii construirii Interconectorului de gaze în 2025

Conflict între mai multe persoane în Ploiești: Trei femei bătute, două case distruse

Anunț SUA: Iranul și aliații săi pregătesc un posibil atac asupra Israelului în următoarele 24 până la 48 de ore

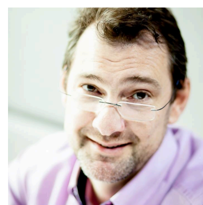
Paris 2024. Ana Maria Bărbosu a pierdut medalia de BRONZ la sol după contestația americanilor

Cât de eficient este aparatul dentar invizibil?

EDITORIALE

Îi pasă cuiva că ne îndatorăm precum Venezuela?
Ionuț Bălan

Deficitul bugetar: Bomba cu ceas amorsată de campaniile electorale
Daniel Apostol

”România Educată” sau ”România Favorizată”? Controversa indemnizațiilor de merit acordate de Ministrul Ligia Deca
Ciprian Demeter

scrisese o carte ce sancționa dur regimul comunist: „Cel mai iubit dintre pământeni”.

S-au țesut multe, poate prea multe scenarii (fără vreo dezlegare a enigmei propriu-zise) în jurul morții lui Marin Preda, la nici 58 de ani. Se știe că era hărțuit de Securitate, că se refugia în chilia de la Mogoșoaia pentru a putea scrie în liniște tocmai din cauza presiunilor ofițerilor Serviciilor Secrete (îi montaseră scriitorului aparatură de ascultare inclusiv în dormitor!), că era, în timpul și în urma acestui marcaj strâns, nevrotic, temător, irascibil. Bea „tărie”, câteodată poate peste măsură, se amețea repede, mânca dezordonat, avea rivali și dușmani etc. Dar astăzi, aici, nu vom reaprinde ipoteze fierbinți înlănțuite în destinul dramatic al fiului de moromeți, nu!

Confidențial

Astăzi, în schimb, vom evidenția dovezi concrete relaționate cu frământările, fricile și angoasele romancierului așa cum au fost ele devoalate într-o scrisoare-document tulburătoare încredințată de Marin Preda prietenului Cezar Ivănescu în 1979, la Mogoșoaia, fix cu un an înainte de trecerea la cele veșnice. Facem loc cuvintelor

ne-a bătut ușor la ușă și înainte de a porni la obișnuita plimbare prin parc mi-a încredințat un plic pe care scria «Lui Cezar Ivănescu (confidenţial)». Locuiam încă la Mogoșoaia, împreună cu soţia mea; domnul Marin Preda arăta liniștit, recules, și vorbea blând. Tulburat, l-am rugat să intre pentru puţin timp, l-am întrebat dacă nu se simte bine și de asemenea l-am întrebat dacă pot citi de faţă cu soția mea scrisoarea pe care mi-o încredinţase ceremonios. A încuviinţat cu blândeţe și c-o absolută siguranţă în tonul vocii...”.

Din motive vechi țărănești...

Ce conținea răvașul? Îl reproducem întocmai: „Dragă Cezar Ivănescu, Din motive vechi ţărănești mă gîndesc adesea că de pildă un accident de mașină s-ar putea să-mi fie fatal (era să și fie în februarie curent) și atunci îmi vin îngrijorări cu privire la soarta manuscrisului meu «Cel mai iubit dintre pămînteni», care a ajuns la 1.000 de pagini. Știi bine, rudele, soţia, oricît de iubitoare, după ce mori îţi publică manuscrisul și acceptă orice ingerinţe, tăieturi etc., cum a făcut D-na Rebreanu cu jurnalul acestuia (a tăiat din el orice referire la persoana ei). N-aș vrea să păţesc la fel, și te-aș ruga ca în

grijă de el din toate punctele de vedere”.

Două copii, la loc sigur

Continuarea? „Din acest manuscris mai posed două copii, la loc sigur, dar nu atît de sigur ca la dumneata și doamna Mery, care sînteţi oameni tineri (mulţi ani înainte!). Acele copii sînt conforme cu originalul, adică sînt corectate de mine, dar nu atît de bine precum copia pe care ţi-o încredinţez. Merci și să sperăm că nu va fi nevoie s-o faci! Cu prietenie, Marin Preda (Mogoșoaia, 22 IV 1979)”. Cu alte cuvinte, scriitorul pregătea cu minuțiozitate viitorul operei sale, împăcat totodată cu propria soartă. „Nu a fost nevoie s-o fac - avea să rememoreze Cezar Ivănescu -, dar pentru ca sufletul meu să nu mi se înăbușe, acum, când Marin Preda e mort, trebuie să mărturisesc...”.

adânc interesaţi ne-au îndepărtat cu metodă de Marin Preda, căruia i-am ocrotit cu sufletele și cu braţele noastre viaţa. Simţeam cum ceva fatal se abate asupra făpturii fragile a «celui mai neiubit dintre pământeni»... M-am rugat noapte de noapte pentru viaţa lui și a celorlalţi care-mi erau dragi... le bâiguiam delirant numele… Cei care cu metodă l-au purtat către moarte pe Marin Preda, cum l-au purtat și pe Nicolae Labiș, vor plânge și vor striga tare, o știu...
Vor scrie...”.

Ultimul dar

Ultimele mențiuni ale poetului Cezar Ivănescu: „Nestăpân pe gând și pe mâna dreaptă aproape anchilozată nu pot scrie decât atât: noi te-am iubit, domnule Marin Preda, și dovada că te-am iubit e că ai trăit... Apoi au venit «trăitorii», «iubitorii», «însoţitorii», «profitorii»... Și ni te-au dus în vertijul fatal... Ultimul dar pe care vi l-am făcut, o nenorocită de copie după «Cartea morţilor tibetani»... Cred că sunteţi încă în preajma noastră, pentru încă puţin timp, veţi vedea ce groază ne va lovi, domnule Marin Preda”. Epistola lui Cezar Ivănescu, bizară și acuzatoare (fără indicații țintite), a văzut lumina tiparului în revista Luceafărul, pe 18

În papuci, pijamale și palton

Marin Preda s-a stins din viață pe 16 mai 1980, în cămăruța pe care o ocupa la Casa de Creație de la Mogoșoaia. A fost găsit mort în jurul orei 12.15 de Dan Claudiu Tănăsescu și Cornel Popescu, redactor-șef la „Cartea Românească”. Cei doi urmau să-l însoțească în aceeași zi pe Preda într-o deplasare la Focșani, la o întâlnire cu cititorii. Raportul medicilor legiști avea să consemneze: „Pe marginea patului de lângă fereastră (patul din dreapta) se află în poziţie culcat pe partea anterolaterală dreapta a corpului și cu partea laterală dreaptă a feţei sprijinită de saltea, Marin Preda. Membrele inferioare sunt coborâte din pat, flectate de la genunchi atingând parchetul. (…) În dreptul corpului decedatului, pe covor, se observă o pereche de ochelari cu braţele deschise. Cadavrul

se găsesc urme de vomă”. Cauza morții, anunțată sec: „Asfixie mecanică prin astuparea orificiilor respiratorii cu un corp moale”.

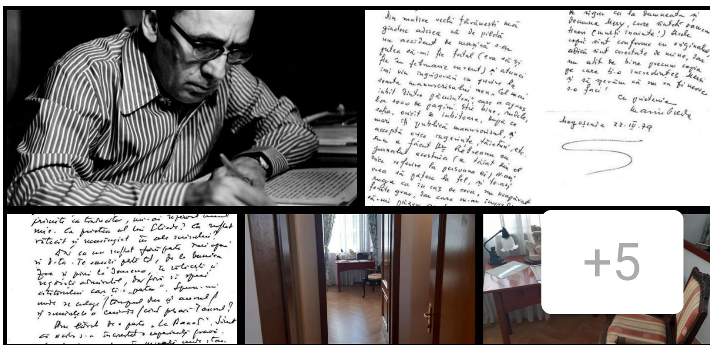
Accident stupid versus asasinat politic

Opiniile legate de moartea ciudată a lui Marin Preda pot fi împărțite astăzi, la distanță de 43 de ani de tragicul eveniment, în două categorii principale: cele care mizează pe un deces natural, cauzat, se spune, de delirul alcoolic care l-ar fi cuprins pe scriitor în ultimii ani de viață și cele care susțin tot mai pronunțat varianta unui asasinat articulat în ani întregi de hărțuieli. „Am toate motivele să cred că a fost vorba de un asasinat, deși dovezile oficiale vor trebui așteptate, probabil, încă mulți ani” - e convins Paul Cernat, critic și istoric literar de prestigiu.

Dovezi mușamalizate?

Profesor la „Literele” bucureștene, Cernat a schițat și câteva argumente în favoarea acestei supoziții: „Devenit, în 1970, director al Editurii Cartea Românească, Marin Preda era la acea dată o instituție națională în care se regăsea nu doar o mare parte a lumii

incomode politic pentru a fi, chiar și azi, recunoscute drept capodopere, «Delirul», cu marele scandal diplomatic din jurul așa-zisei «reabilitări» a lui Ion Antonescu, și testamentarul «roman total» Cel mai iubit dintre pământeni, cu radicalismul său, l-au expus pe Marin Preda supravegherii drastice. Dosarul de Securitate recent editat nu le conține”. Altfel spus, Preda ar fi căzut pradă metodelor insidioase ale Serviciilor Secrete comuniste și, mai mult decât atât, dovezile acestei „execuții” ar fi fost sustrase după revoluția din 1989.

››› Vezi galeria foto ‹‹‹

43 de ani s-au împlinit pe 16 mai 2023 de la moartea prematură a scriitorului Marin Preda

„Din motive vechi ţărănești mă gîndesc adesea că de pildă un accident de mașină s-ar putea să-mi fie fatal (era să și fie în februarie curent) și atunci îmi vin îngrijorări

„Pentru ca sufletul meu să nu mi se înăbușe, acum, când Marin Preda e mort, trebuie să mărturisesc”, Cezar Ivănescu, poet

„Cei care cu metodă l-au purtat către moarte pe Marin Preda, cum l-au purtat și pe Nicolae Labiș, vor plânge și vor striga tare”, Cezar Ivănescu, poet

„Dacă reintroduceți realismul socialist, mă sinucid!”, Marin Preda către Nicolae Ceaușescu

Subiecte în articol:
cel mai iubit dintre pamanteni
marin preda mogosoaia

sfătuit toți șefii de stat de după 1989

WEBCAM LIVE ROMÂNIA

A LITIGIILOR

DETALII

A LITIGIILOR

DETALII